ШКОЛЬНАЯ ПРАГРАМА

Хрэстаматыя па літаратурным чытанні 3 клас

Дапаможнік для вучняў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання

Рэкамендавана Навукова-метадычнай установай «Нацыянальны інстытут адукацыі» Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Мінск
«Сэр-Віт»
2021

Прыгожая птушка пер’ем, а чалавек вучэннем

Усё пакінуць след павінна,
Бо, як пачаўся белы свет,
Прамень,
пясчынка
і расліна
Нязменна пакідаюць след.
. . .
Вы выйшлі ўдалеч, маладыя,
Вам доўга крочыць праз гады.
Не забывайцеся ж,
якія
Вы пакідаеце сляды.

П. Броўка.

Эдзі Агняцвет

Параска і падказка

– Скажы, Параска,
Калі ласка,
Якую ты чытала казку?

Параска думае: «Ой, ой,
Я ж не чытала ні адной!»

Хтось шэпча ў класе:
– Курка Раба...
Параска кажа:
– Мурка-жаба.
Хтось шэпча:
– Журавель і чапля.
– Я помню:
«Муравей і шабля».

– Скажы, Параска, калі ласка,
Якіх ты ведаеш звяроў?
Тут чхнуў яе сусед Пятроў.
Яму шапнулі:
– Будзь здароў!
Параска, не дачуўшы слоў,
Сказала:
– Ведаю кароў.

– Вось дык цікава, звер – карова!
Скажы нам,
Без якога слова
Пражыць не можаш ані дня?

Маўчыць Параска... Цішыня...
Глядзіць яна ва ўсе бакі.
Глядзіць на столь і на падлогу,
Хто прыйдзе ёй на дапамогу?

Знайшоўся жартаўнік такі,
Што гучна прашаптаў:
– Падказка.
– Падказка! –
Крыкнула Параска.

А я не ведаю, браткі,
Ці гэта быль,
Ці гэта казка.

Эдзі Агняцвет

Свята кнігі

Паплылі па рэках крыгі
З дзіўным гулам, сінім бляскам.
І прыходзіць свята кнігі,
Дзе прасторна вершам, казкам;

Змест

Прыгожая птушка пер'ем, а чалавек вучэннем

Эдзі Агняцвет
Параска і падказка 5
Эдзі Агняцвет
Свята кнігі 6
Эдзі Агняцвет
Грамацеі 8
Ядвіга Бяганская
Цяжкая задача 9
Артур Вольскі
Неператётны вырай 11
Мікола Гіль
Першы настаўнік 12
Авяр'ян Дзержынскі
Балбатуха Міла 16
Мар'ян Дукса
Скарга кнігі 18
Мар'ян Дукса
Хітры дзённік 19
Кастусь Жук
Урок 21
Янка Купала
Юрачка 22
Уладзімір Корбан
Тры вучні 24
Валянцін Лукша
Тэлефон 28

Міхась Пазнякоў
Мая бібліятэка 29
Адам Русак
Мой сябра 30
Васіль Хомчанка
Коска 31
Уладзімір Юрэвіч
Караблік 34
Алена Масла
Як з'явіўся апостраф. 37
Паўлюк Пранузa
Цяжкая дарожка 42

Увосень і верабей багаты

Анатоль Бутэвіч
Прыгоды лісціка-карунчыка 45
Артур Вольскі
У верасні 47
Вера Вярба
Гусі клічуць у вырай 49
Васіль Жуковіч
Адляцелі жураўлі. 50
Уладзімір Дубоўка
Мядзведзь 51
Рыгор Ігнаценка
Баравікі ў хусцінках 53
Рыгор Ігнаценка
Грыбнік. 55
Якуб Колас
Восень 57

Іван Навуменка
Пачыналася восень 60
Станіслаў Шушкевіч
Лістапад 62
Ірына Багдановіч
Восень 62
Васіль Вітка
Лістапад 63
Цётка
Чаму птушкі адлятаюць
(урывак з апавядання «Пералётныя птушкі») 64

Чалавек без радзімы, што салавей без песні

Адкуль пайшлі беларусы 67
Эдзі Агняцвет
Зямля з блакітнымі вачамі 69
Артур Вольскі
Беларусь – мая Радзіма 70
Артур Вольскі
Роднае слова 71
Авяр'ян Дзеружынскі
Я спяваю, ты спявай! 74
Васіль Жуковіч
Няма даражэйшай зямлі 75
Уладзімір Караткевіч
Родная зямля 77
Уладзімр Карызна
Наша Беларусь 78
Міхась Пазнякоў
У родным краі 79

Уладзімір Ягоўдзік
Слуцкія паясы 80
Алесь Бадак
Маленькі чалавек у вялікім свеце 83
Віталь Вольскі
Беларускае мора 84
Янка Купала
Сын і маці 87
Янка Сіпакоў
Першы астраном 92

Добры чалавек і жывёлу шкадуе

Эдзі Агняцвет
Рэчка, рэчанька мая 97
Лідзія Арабей
Мікіткаў сон 98
Алесь Асіпенка
Прыгожая лісіца 101
Уладзімір Мазго
Лайдак і шпак 103
Міхась Даніленка
Журка 104
Уладзімір Дубоўка
Шануйце ўсё жывое 106
Кастусь Жук
Зямныя лекары 107
Васіль Жуковіч
Слухай родную прыроду 108
Рыгор Няхай
Белая бярозка 109

Алесь Пальчэўскі
Крыўда 111
Генадзь Пашкоў
Добрым будзь! 115
Пятро Рунец
Ліпка 116
Міхась Пазнякоў
Бярозка 120
Аляксей Пысін
Пісьмо птушак 121
Васіль Шырко
Дзіўны кот 123
Васіль Хомчанка
Дзядоўнік 126
Якуб Колас
Савось-распуснік 127
Авяр'ян Дзержынскі
Азбука птушак 135

Зімовы дзянёк, што камароў насок

Генадзь Аўласенка
Хто як зімуе 145
Артур Вольскі
Калядкі 147
Віктар Дайліда
Добрая фея 149
Міхась Даніленка
Ключы бабулі Зімы 153
Міхась Даніленка
Зімовая азбука 156

Васіль Жуковіч
Старажытны звычай 158
Янка Журба
Дзед Мароз 158
Клаўдзія Каліна
Люты 159
Клаўдзія Каліна
Зімовы Дуб 162
Уладзімір Карызна
Гуканне Дзеда Мароза 163
Якуб Колас
Дзед-госць 165
Якуб Колас
Зіма 166
Кандрат Крапіва
З Новым годам 167
Адам Русак
Сінічка 168
Алесь Ставер
Зіма 169
Мікола Чарняўскі
Ліса-калядоўшчыца 170
Якуб Колас
Першы снег 176

Як ты да людзей, так і людзі да цябе

Эдзі Агняцвет
Ледзянцы 179
Генадзь Аўласенка
Як мухаморы вайну пачыналі 180

Алесь Бачыла
Колькі кот набіў пасуды 182
Людзей слухай, а свой розум май 184
Уладзімір Мазго
Света з Інтэрнэта 187
Пятрусь Макаль
Пакліч у госці сонца 188
Іван Муравейка
Шкадлівы камень 189
Даір Слаўковіч
Віншаванне 190
Ядвіга Бяганская
Аленчыны канькі 195
Алесь Пальчэўскі
Добрае слова 197
Мікола Янчанка
Адведалі 199
Добрае дзіця бацькоў думкі згадвае
Стралец і рыбак 205
Алена Васілевіч
Мая гаспадарка 209
Міхась Даніленка
Самыя дарагія падарункі 214
Уладзімір Дубоўка
Пра дзеда і ўнука 216
Мар'ян Дукса
Татава машына 220
Іван Шамякін
Хітрунне 221

Лідзія Арабей
Мама 224
Янка Маўр
Шчасце 229

Вясенні дзень год корміць

Антон Бялевіч
Вясёлка над полем 235
Зоська Верас
Сонейка грэе 237
Васіль Вітка
Вялікдзень 238
Янка Галубовіч
Не пакінулі ў бядзе. 238
Янка Галубовіч
Салодкі кляновік 240
Янка Галубовіч
Вясна 241
Міхась Даніленка
Голас вясны 243
Васіль Жуковіч
Гуканне вясны 245
Клаўдзія Каліна
Песня вясны 246
Якуб Колас
Першы гром 249
Якуб Колас
Краска. 250
Паўлюк Прануза
Ручаёк. 252

Юрась Свірка
Свята 253
Мікола Хведаровіч
Ластаўкі 254
Мікола Хведаровіч
Пралескі 255
Уладзімір Ягоўдзік
Вялікая сініца і яе сястрыца 256
Уладзімір Ягоўдзік
Два браты-вераб'і 258
Янка Купала
Вясна 259
Кастусь Цвірка
Коцікі 261
Хто хоча шчасліва жыць, той працу павінен любіць
Анатоль Астрэйка
Размова аб прафесіях 265
Васіль Вітка
Хто што робіць 266
Артур Вольскі
Сталяры 267
Сяргей Грахоўскі
Касманаўты 270
Хведар Гурыновіч
Маленькая даярка 270
Васіль Жуковіч
Выбіраю прафесію .272
Хведар Жычка
Рэгуліроўшчык. 273

Кастусь Кірэенка
Вучуся ў таты 274
Мікола Маляўка
Як дом будавалі 277
Міхась Пазнякоў
Побач з татам 284
Павел Пруднікаў
Будаўнік 284
Даір Слаўковіч
Калі растуць агуркі 285
Мікола Чарняўскі
Змайстравалі сані 289
Станіслаў Шушкевіч
Казка-быль пра рэпку 291
Эдзі Агняцвет
Саўка за сталом 293
Мірна жыць – шчаслівым быць
Леанід Дайнека
Прынясіце кветкі салдатам 297
Авяр'ян Дзеружынскі
Крынічка партызанская 297
Іван Муравейка
На вайне і такое бывала 299
Іван Стадольнік
Боты 302
Мікола Гіль
Партызанскі фотаздымак 303
Васіль Жуковіч
Бусел над Хатынню 309
Выкарыстаная літаратура 310